

THY MASTERCLASS
2005

Af formanden for Thy Masterclass Erhverv direktør Niels Vase

Som de fleste vil vide er denne kammermusikfestival, som også de tidligere, afhængig af støtten fra foreningen Thy Masterclass Erhverv. Det er ikke mærkeligt, om nogen stiller spørgsmålet: Hvad kan mit firma have ud af at være medlem af denne forening?

Svaret er nok en parallel til svaret på det spørgsmål, som man kan stille efter at have iagttaget trimningen af en af de mange store græsanlæg, som moderne virksomheder ynder at omgive sig med: Hvad kan firmaet have ud af sommeren igennem at påtage sig de omkostninger, der er forbundet med at vedligeholde sådanne anlæg?

Ingen af delene kan naturligvis umiddelbart generere et overskud til firmaet, men det skaber trivsel og signalerer til det omgivende samfund, at man er en del af dette.

Med en sikret økonomi er der chance for at udvikle Thy Masterclass og komme med tiltag, der kan skabe yderligere interesse for den klassiske musiks forskellige grene. Nyligt offentliggjorte undersøgelser viser interessant nok at mennesker der allerede fra en tidlig alder har været i kontakt med klassisk musik, senere i livet har væsentligt nemmere ved at samarbejde og tilpasse sig livets forskelligheder.

Thy Masterclass er velkendt i kulturelle kredse i hele Danmark, men du kan være med til at give nye muligheder for udvikling, hvis du tegner eller påvirker dit firma til at tegne et medlemskab af Thy Masterclass Erhverv. - For med Thisted Dagblads redaktør spørger vi: Thy, Udvikling eller Afvikling?

Vores medlemmer viser klart at de har taget stilling. Hvornår gør **din** virksomhed det?

Thy Masterclass Erhverv kan kontaktes på telefon 97 92 09 02 eller mail@thymasterclass.dk

INDHOLD

Præsentation af lærerne	side 4-5
Præsentation af deltagerne	side 6
Skolekoncerter	side 6
Torsdag den 25. august kl. 19.30 Snedsted Kirke	side 7
Søndag den 28. august kl. 19.30 Klitmøller Kirke	side 7
Tirsdag den 30. august kl. 19.30 Kirsten Kjærs Museum, Langvad	side 8
Tirsdag den 30. august kl. 19.30 Vestervig Kirke	side 9
Onsdag den 31. august kl. 19.30 Sundby Kirke, Mors	side 10
Onsdag den 31. august kl. 20.00 Morup Mølle Kro	side 11
Fredag den 2. september kl. 19.30 Thisted Kirke	side 12
Fredag den 2. september kl. 19.30 Hillerslev Kirke	side 13
Lørdag den 3. september kl. 16.00 Folkecentret for Vedvarende Energi, Ydby	side 14
Lørdag den 3. september kl. 19.30 Viborg Musiksal, Gravene 25, Viborg	side 15
Søndag den 4. september kl. 16.00 Thisted Musikteater. Afslutningskoncert	side 16
Programnoter	side 17-34

Thy Masterclass

Lige siden nogle fremsynede Thistedborgere i begyndelsen af 1990'erne fostrede ideen om Thy Masterclass, har der været et internationalt tilsnit over foretagendet.

Blanding af vestjysk jordnærhed og globalt udsyn fremgår af, at starten skabtes via et samarbejde på basis af nogle danske sommerhuse i Klitmøllerområdet, der uden for turistsæsonen stod delvis ubenyttede, og den græsk-amerikanske pianist Christine Paraschos, som med sæde i Paris blev den første kunstneriske leder af Thy Masterclass.

Linjen er fortsat. Efter Christine Paraschos' død påtog Craig Goodman sig ansvaret for at føre den kunstneriske linje videre, og en lokalkomite har formået at skaffe mere tidssvarende rammer, end sommerhusene i dag ville kunne tilbyde. Craig Goodman fra Strasbourg, Daniel Blumenthal fra Bruxelles og vore egne Elisabeth Zeuthen Schneider og Morten Zeuthen borger for international kvalitet i lærerkredsen. Også på deltagerlisten har der gennem årene været en rig repræsentation fra Nord- og Sydamerika, Asien og naturligvis Europa, således at et af organisationens erklærede formål – at medvirke til mellemfolkelig forståelse, hvortil sammenspil er et af de mest fremragende midler – til fulde er opnået.

Fra begyndelsen var der tale om en egent-

lig Masterclass: solistisk undervisning af dygtige konservatoriestuderende ledet af fremragende professorer. Men gennem de senere år har Thy Masterclass udviklet sig til i lige så høj grad at blive en kammermusikfestival, hvor det netop er samspillet på tværs af geografiske og kulturelle grænser, der er sat i højsædet. Musikalske traditioner og opfattelser brydes; men gennem samarbejdet nås resultater, der udmønter sig i en række koncerter, som både udøverne og hele landsdelens musikpublikum får glæde af.

Craig Goodman har bedt om plads til følgende i programbogen:

En unik oplevelse blev skabt i Thy for elleve år siden.

Jeg husker det, som var det i går: at komme op til Thy fra Paris og opleve det enestående landskab med klitter i kystlandet, så helt anderledes end noget, jeg tidligere havde set. Et månelandskab, tænkte jeg.

Og disse træer, linier af træer bøjet af vestenvinden. Elegante på deres egen måde.

Og menneskene. Åbne og samtidig reserverede. Livskloge og fåmælte.

Man vil sikkert undre sig over at høre, at Thy er det sted i verden, hvor jeg åndeligt føler mig hjemme. Og hvert år er jeg beæret over at medvirke til, at musikalske mesterværker, musikere og opførelsestraditioner, landskabets atmosfære og Thy-folket finder sammen endnu engang. Det er denne kombination, som giver Thy Masterclass Kammermusikfestival dens særlige identitet.

Lad landskab, træer og stædige, idealistiske mennesker stå sammen om fortsat at udbrede musikken.

Lærerne

Craig Goodman (f. 1957) har altid gjort tingene lidt anderledes.

Han er amerikaner af fødsel, opvokset og uddannet i Wien, Paris og New York. Efter sin uddannelse hos Marcel Moyse og Tom Nyfenger blev han engageret som solofløjtenist i Philadelphia Operaorkester under Julius Rudel. Kort derefter flyttede han til New York, hvor han efter succes inden for de traditionelle områder (konkurrencer, solo- og kammermusikkoncerter, orkesteransættelser) valgte at flytte til Paris. Herfra begyndte en "ny" karriere

med flere facetter, som påkaldte sig bl.a. Yehudi Menuhins, Leonard Bernsteins og Henri Dutilleuxs interesse.

Som udøvende kunstner spiller han koncerter i såvel mange af verdens hovedstæder som i mere ydmyge omgivelser.

Som komponist er hans værker decideret lyriske og involverer ofte dans og teater. Som lærer har Craig Goodman hjulpet mange fløjtenister og kammermusikgrupper til at finde deres egen stil uden at svigte traditionen.

Daniel Blumenthal (f. 1952) er klaverprofessor ved Det Kgl. Flamske Musikkonservatorium i Bruxelles og desuden en meget flittig koncertgiver over det meste af verden. Allerede tidligt blev han kosmopolit. Han er født i Tyskland, startede sin klaverkarriere som femårig(!) i Paris og fortsatte sin uddannelse i USA sluttende på den berømte Juilliard School of Music i New York.

Som ung vandt han et utal af klaverkonkurrencer. Nu sidder han i stedet for i dommerpanelerne.

Som koncertpianist deler han sig mellem solokoncerter, akkompagnementsopgaver og kammermusik. Dertil kommer en meget omfattende cd-produktion med mere end 80 indspilninger.

Daniel Blumenthals eget repertoire er meget omfattende. Hans Bachspil er bemærkelsesværdigt, men også den store romantiske klavermusik ligesom den helt nye musik mestrer han med en overlegen teknik og stilistisk indlevelse.

Morten Zeuthen (f. 1951) er sin generations førende danske cellist.

Han studerede hos Paul Tortelier og Asger Lund Christiansen. Fra 1978 til 1996 var han første solocellist i Det Danske Radiosymfoniorkester og har siden været celloprofessor på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium.

Han var medstifter af Kontrakvartetten, Skandinavien's førende strygekvartet, som han var medlem af fra 1974 til 2000.

Han har indspillet adskillige cd'er med ældre såvel som ny skandinavisk cellomusik, og i 1974 modtog han en Grammy for sin indspilning af Johan Sebastian Bachs solosuiten. Han har en international karriere som solist og kammermusiker.

Morten Zeuthen spiller på en Joannes Gagliano-cello, Napoli 1801.

Elisabeth Zeuthen Schneider (f. 1956) studerede på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium i København hos professorerne Milan Vitek og Endre Wolf. Efter en

bemærkelsesværdig debut studerede hun i USA hos så fremtrædende musikere som Alexander og Mischa Schneider fra Budapesterkvartetten og Isidore Cohen fra Beaux Arts-trioen. Hun studerede desuden specielt barokstil hos Stanley Ritchie (University of Indiana).

Elisabeth Zeuthen Schneider var i mange år assisterende koncertmester i såvel Det Kgl. Kapel som Det Danske Radiosymfoniorkester.

Hendes interesse for kammermusik og undervisning fik hende til at vælge en karriere, hvor hun kunne forene disse interesser med solospillet. Hun underviser nu i violin og kammermusik på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium.

Elisabeth Zeuthen Schneider har indspillet adskillige cd'er med bl.a. dansk romantisk musik, alle Robert Schumanns violinsonater og på barokviolin alle Händels og Matthesons sonater.

Sit omfattende repertoire spiller hun på en berømt violin bygget af Antonio og Hieronimus Amati (fecit Cremona 1627). Violinen er på listen over danske nationalklenodier pga. dens nære tilknytning til den berømte danske komponist Carl Nielsen.

DELTAGERNE 2005

Adi Bar	klaver	Israel
Liubov Benediktovitch	fløjte	Hviderusland
Caroline Berry	bratsch	Frankrig
Christian Linde Busk	klarinet	Danmark
Matthias Hehrmann	cello	Tyskland
Carla Maria Madleen Kuotila	cello	Finland
Sandra Latour	fløjte	Frankrig
Silvia Longaverova	cello	Slovakiet
Emilie Maggio	klarinet	Belgien
Juha-Pekka Niemela	violin	Finland
Aino Maria Ojamoski	bratsch	Finland
Hanna Kaarina Peltoniemi	violin	Finland
Katharina Schumann	violin	Tyskland
Yukiko Sekino	klaver	Japan
Natasha Stanojevic	bratsch	Serbien
Sean Wang	violin	Taiwan

SKOLEKONCERTER 2005

Thy Masterclass har gennem årene lagt vægt på at give skolekoncerter, hvor eleverne på hjemmebane møder klassisk kammermusik.

I år bliver der koncert følgende steder:

Fredag den 26. august

VUC, Thisted

Sydthy og Sønderhå Friskoler

Skallerup og Karby Friskoler

Tømmerby-Lild Skole

Fredag den 2. september

Thisted Gymnasium

VUC Hurup

Thisted, Thorsted og Hundborg Friskoler

Sjørring Skole

SNEDSTED KIRKE
TORSDAG DEN 25. AUGUST KL. 19.30

Enkeltsatser fra repertoire
Program udleveres ved koncerten

Snedsted Kirke

KLITMØLLER KIRKE
SØNDAG DEN 28. AUGUST KL. 19.30

Enkeltsatser fra repertoire
Program udleveres ved koncerten

Klitmøller Kirke

KIRSTEN KJÆRS MUSEUM, LANGVAD

TIRSDAG DEN 30. AUGUST KL. 19.30

Johann Sebastian Bach (1685-1750)Triosonate i c-mol fra *Das musikalische Opfer*

for fløjte, violin og basso continuo (1747)

- her for fløjte, violin og klaver

Largo

Allegro

Andante

Allegro

fløjte: Lioubov Benediktovitch
violin: Katharina Schumann
klaver: Daniel Blumenthal

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)Trio i Es-dur K 498 *Kegebanetrioen*

for klarinet, bratsch og klaver (1786)

Andante

Menuet

Allegro

klarinet: Christian Linde Busk
bratsch: Caroline Berry
klaver: Adi Bar

Arnold Schönberg (1874-1951)1. *Kammersymfoni* op. 9 (1906)

arrangeret af Anton Webern

for fløjte, klarinet, violin, cello og klaver (1922)

1. Langsam - Sehr rasch (ekspositionsdel 5:38) -

2. Sehr rasch (scherzo 2:00) -

3. Viel langsamer, aber doch fliegend (gennemføringsdel 2:57) -

4. Viel langsamer (langsom sats 5:08) -

5. Schwungvoll (reprise 4:52)

fløjte: Sandra Latour
klarinet: Emilie Maggio
violin: Sean Wang
cello: Matthias Hehrmann
klaver: Yukiko Sekino

Johann Strauss d.y. (1825-99)*Rosen aus dem Süden* og *Kaiserwaltzer*

arrangeret for små ensembler af Arnold Schönberg (1921 og 1925)

tilrettelagt for fløjte, klarinet, violin, cello og klaver

af Craig Goodman (2005)

fløjte: Sandra Latour
klarinet: Emilie Maggio
violin: Sean Wang
cello: Matthias Hehrmann
klaver: Yukiko Sekino

Programnoter, se side 17

VESTERVIG KIRKE

TIRSDAG DEN 30. AUGUST KL. 19.30

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Trio i c-mol op. 9 nr. 3

for violin, bratsch og cello (1798)

Allegro con spirito

Adagio con espressione

Scherzo, allegro molto e vivace

Finale, presto

violin: Elisabeth Zeuthen Schneider

bratsch: Natasha Stanojevic

cello: Silvia Longaverova

Programnoter, se side 22

Franz Schubert (1797-1828)

Kvintet for strygere i C-dur D. 956

for to violiner, bratsch og to celloer (1828)

Allegro ma non troppo

Adagio

Scherzo: Presto

Allegretto

violin 1: Hanna Kaarina Peltoniemi

violin 2: Juha-Pekka Niemela

bratsch: Aino Maria Ojakoski

cello 1: Carla Maria Madleen Kuotila

cello 2: Morten Zeuthen

Vestervig Kirke

SUNDBY KIRKE, MORS

ONSDAG DEN 31. AUGUST KL. 19.30

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)

Fløjtekvartet i D-dur K 285
for fløjte og strygetrio (1777)

Allegro

Adagio

Rondeau

fløjte: Lioubov Benediktovitch
violin: Juha-Pekka Niemela
bratsch: Natasha Stanojevic
cello: Silvia Longaverova

Vagn Holmboe (1909-96)

Kvartet for fløjte, violin, bratsch og cello op. 90 (1966)

Allegretto

Adagio ma non troppo

Allegro

fløjte: Lioubov Benediktovitch
violin: Juha-Pekka Niemela
bratsch: Natasha Stanojevic
cello: Silvia Longaverova

Johannes Brahms (1833-97)

Klarinetkvintet i h-mol op. 115
for klarinet og strygekvartet (1891)

Allegro

Adagio

Andantino – Presto non assai, ma con sentimento

Con moto

klarinet: Emilie Maggio
violin 1: Elisabeth Zeuthen Schneider
violin 2: Katharina Schumann
bratsch: Caroline Berry
cello: Matthias Hehrmann

Sundby Kirke

MORUP MØLLE KRO

ONSDAG DEN 31. AUGUST KL. 20.00

Niels W. Gade (1817-90)

Klavertrio i F-dur op. 42 (1863)

Allegro animato

Allegro molto vivace

Andantino

Finale: Allegro con fuoco

violin: Sean Wang
cello: Morten Zeuthen
klaver: Adi Bar

Maurice Duruflé (1902-86)

Prélude, Récitativ et Variations op. 3 (1928)

for fløjte, bratsch og klaver

fløjte: Sandra Latour
bratsch: Aino Maria Ojakoski
klaver: Daniel Blumenthal

Reynaldo Hahn (1874-1947)

Romanesque

for fløjte, bratsch og klaver (1910)

fløjte: Sandra Latour
bratsch: Aino Maria Ojakoski
klaver: Daniel Blumenthal

Olivier Messiaen (1908-1992)

Quatuor pour la fin du temps (Kvartet til tidens ende)

for klarinet, violin, cello og klaver (1941)

1. Krystal-liturgi
2. Vokalise til englen, der bebuder tidens ende
3. Fuglenes afgrund
4. Intermezzo
5. Lovprisning af Jesu evighed
6. Raseriets dans for de syv trompeter
7. Virvar af regnbuer til englen, der bebuder tidens ende
8. Lovprisning af Jesu uendelighed

klarinet: Christian Linde Busk
violin: Hanna Kaarina Peltoniemi
cello: Carla Maria Madleen Kuotila
klaver: Yukiko Sekino

Programnoter, se side 29

Morup Mølle Kro

THISTED KIRKE

FREDAG DEN 2. SEPTEMBER KL. 19.30

Johann Sebastian Bach (1685-1750)Trionsonate i c-mol fra *Das musikalische Opfer*

for fløjte, violin og basso continuo (1747)

- her for fløjte, violin og klaver

Largo

Allegro

Andante

Allegro

fløjte: Lioubov Benediktovitch
violin: Katharina Schumann
klaver: Daniel Blumenthal

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)Trio i Es-dur K 498 *Kegebanetrioen*

for klarinet, bratsch og klaver (1786)

Andante

Menuet

Allegro

klarinet: Christian Linde Busk
bratsch: Caroline Berry
klaver: Adi Bar

Arnold Schönberg (1874-1951)1. *Kammersymfoni* op. 9 (1906)

arrangeret af Anton Webern

for fløjte, klarinet, violin, cello og klaver (1922)

1. Langsam - Sehr rasch (ekspositionsdel 5:38) -

2. Sehr rasch (scherzo 2:00) -

3. Viel langsamer, aber doch fliegend (gennemføringsdel 2:57) -

4. Viel langsamer (langsom sats 5:08) -

5. Schwungvoll (reprise 4:52)

fløjte: Sandra Latour
klarinet: Emilie Maggio
violin: Sean Wang
cello: Matthias Hehrmann
klaver: Yukiko Sekino

Johann Strauss d.y. (1825-99)*Rosen aus dem Süden* og *Kaiserwaltzer*

arrangeret for små ensembler af Arnold Schönberg (1921 og 1925)

tilrettelagt for fløjte, klarinet, violin, cello og klaver

af Craig Goodman (2005)

fløjte: Sandra Latour
klarinet: Emilie Maggio
violin: Sean Wang
cello: Matthias Hehrmann
klaver: Yukiko Sekino

Programnoter, se side 17

HILLERSLEV KIRKE

FREDAG DEN 2. SEPTEMBER KL. 19.30

Ludwig van Beethoven (1770-1827)

Trio i c-mol op. 9 nr. 3

for violin, bratsch og cello (1798)

Allegro con spirito

Adagio con espressione

Scherzo, allegro molto e vivace

Finale, presto

violin: Elisabeth Zeuthen Schneider

bratsch: Natasha Stanojevic

cello: Silvia Longaverova

Franz Schubert (1797-1828)

Kvintet for strygere i C-dur D. 956

for to violiner, bratsch og to celloer (1828)

Allegro ma non troppo

Adagio

Scherzo: Presto

Allegretto

violin 1: Hanna Kaarina Peltoniemi

violin 2: Juha-Pekka Niemela

bratsch: Aino Maria Ojakoski

cello 1: Carla Maria Madleen Kuotila

cello 2: Morten Zeuthen

Programnoter, se side 22

Hillerslev Kirke

FOLKECENTRET FOR VEDVARENDE ENERGI, YDBY

LØRDAG DEN 3. SEPTEMBER KL. 16.00

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)

Fløjtekvartet i D-dur K 285
for fløjte og strygetrio (1777)

Allegro

Adagio

Rondeau

fløjte: Lioubov Benediktovitch
violin: Juha-Pekka Niemela
bratsch: Natasha Stanojevic
cello: Silvia Longaverova

Johannes Brahms (1833-97)

Klarinetkvintet i h-mol op. 115
for klarinet og strygekvartet (1891)

Allegro

Adagio

Andantino – Presto non assai, ma con sentimento

Con moto

klarinet: Emilie Maggio
violin 1: Elisabeth Zeuthen Schneider
violin 2: Katharina Schumann
bratsch: Caroline Berry
cello: Matthias Hehrmann

Vagn Holmboe (1909-96)

Kvartet for fløjte, violin, bratsch og cello op. 90 (1966)

Allegretto

Adagio ma non troppo

Allegro

fløjte: Lioubov Benediktovitch
violin: Juha-Pekka Niemela
bratsch: Natasha Stanojevic
cello: Silvia Longaverova

Programnoter, se side 25

Folkecentret for Vedvarende Energi

VIBORG MUSIKSAL, GRAVENE 25, VIBORG

LØRDAG DEN 3. SEPTEMBER KL. 19.30

Niels W. Gade (1817-90)

Klavertrio i F-dur op. 42 (1863)

Allegro animato

Allegro molto vivace

Andantino

Finale: Allegro con fuoco

violin: Sean Wang
cello: Morten Zeuthen
klaver: Adi Bar

Maurice Duruflé (1902-86)

Prélude, Récitativ et Variations op. 3 (1928)

for fløjte, bratsch og klaver

fløjte: Sandra Latour
bratsch: Aino Maria Ojakoski
klaver: Daniel Blumenthal

Reynaldo Hahn (1874-1947)

Romanesque

for fløjte, bratsch og klaver (1910)

fløjte: Sandra Latour
bratsch: Aino Maria Ojakoski
klaver: Daniel Blumenthal

Olivier Messiaen (1908-1992)

Quatuor pour la fin du temps (Kvartet til tidens ende)

for klarinet, violin, cello og klaver (1941)

1. Krystal-liturgi
2. Vokalise til englen, der bebuder tidens ende
3. Fuglenes afgrund
4. Intermezzo
5. Lovprisning af Jesu evighed
6. Raseriets dans for de syv trompeter
7. Virvar af regnbuer til englen, der bebuder tidens ende
8. Lovprisning af Jesu uendelighed

klarinet: Christian Linde Busk
violin: Hanna Kaarina Peltoniemi
cello: Carla Maria Madleen Kuotila
klaver: Yukiko Sekino

Programnoter, se side 29

*Koncerten arrangeres i samarbejde med
Viborg Musikforening og Viborg Musikskole*

THISTED MUSIKTEATER

SØNDAG DEN 4. SEPTEMBER KL. 16.00

Christian Frederik Emil Horneman (1840-1906)*Strygekvartet nr. 2 i D-dur* (1861)

violin 1: Hanna Kaarina Peltoniemi
violin 2: Juha-Pekka Niemela
bratsch: Aino Maria Ojakoski
cello: Carla Maria Madleen Kuotila

Per Nørgård (f. 1932)*Pastorale fra Babettes Gæstebud*

for violin, bratsch og cello (1986)

violin: Elisabeth Zeuthen Schneider
bratsch: Natasha Stanojevic
cello: Silvia Longaverova

Mogens Christensen (f. 1955)*Nordic Summer Ghosts*

for violin, cello og klaver (1996)

violin: Sean Wang
cello: Morten Zeuthen
klaver: Adi Bar

Anders Nordentoft (f. 1957)*Moment*

for klarinet, violin, cello og klaver (1989)

klarinet: Christian Linde Busk
violin: Hanna Kaarina Peltoniemi
cello: Carla Maria Madleen Kuotila
klaver: Yukiko Sekino

Thisted Musikteater

Programnoter, se side 32

Programnoter til koncerterne i Kirsten Kjærs Museum (jf. side 8) og Thisted Kirke (jf. side 12)

Johann Sebastian Bach (1685-1750)
 Triosonate i c-mol fra *Das musikalische Opfer*
 for fløjte, violin og basso continuo (1747)
 – her for fløjte, violin og klaver

Den tyske komponist **Johann Sebastian Bach** bragte – sammen med Georg Friedrich Händel – baroktidens musik til et afsluttende højdepunkt. Efter forskellige ansættelser, bl.a. i Weimar, Arnstadt og Köthen, virkede han fra 1723 til sin død som kantor ved Thomaskirken i Leipzig.

Bachs produktion, som omfatter alle tidens genrer undtagen opera, er ufatteligt stor og placerer ham som en af musikhistoriens betydeligste komponister. Blandt vokalværkerne rager de to store passioner over henholdsvis Johannesevangeliet og Matthäusevangeliet fra 1724 og 1727 højt; men mindst lige så fremtrædende er kirkekantaterne, hvoraf han komponerede ikke mindre end fem årgange til opførelse på kirkeårets søn- og helligdage (ca. 200 er bevarede). Desuden komponerede han seks *Brandenburgkoncerter*, to violinkoncerter, cembalokoncerter, solosonater for violin og cello, *Das wohltemperierte Klavier* og franske og engelske suiter for cembalo samt talrige større og mindre værker for orgel.

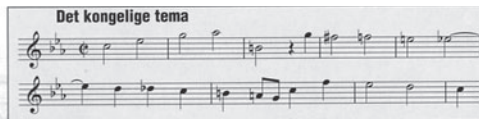
Alligevel blev Bachs musik stort set glemt efter hans død; men ikke mindst Mendelssohns opførelse af *Matthæuspasjonen* i Berlin 1829 førte til en opblussen af interessen for hans musik, som ikke er aftaget siden.

I Johann Sebastian Bachs sidste leveår aftog hans produktivitet. Til gengæld er de værker, han komponerede i tiden ca. 1740 til 1750, præget af en enestående fordybelse i kontrapunktiske problemer (dvs. de problemer, der er forbundet med at forene samtidigt klingende melodiske linjer til en helhed). Det drejer sig om *Das musikalische Opfer* og den gigantiske slutsten på Bachs livsværk, *Die Kunst der Fuge*. I dette værk sammenfatter Bach sin kunnen i en

Helligåndskirken i Potsdam den 8. maj 1747. J.S. Bach spiller orgel for Frederik 2. den Store af Preussen og en indbudt forsamling. Farvelagt træsnit af Theodor Knesing efter maleri fra 1870 af Hermann Kaulbach.

I 1747, den 7. maj, ankom J.S. Bach til Potsdam sydvest for Berlin for at besøge sin næstældste søn, Carl Philipp Emanuel, der siden 1738 var ansat som musiker, fra 1741 kgl. kammercembalist ved Frederik 2. den Stores hof.

Potsdam var hovedstaden i hertugdømmet Brandenburg. Kongen var selv en fremtrædende fløjtespiller og komponist, og da han hørte, at J.S. Bach var i byen, inviterede han straks mesteren fra Leipzig til at komme op på slottet *Sanssouci* og give prøver på sin kunst. Kongen lod Bach prøve alle sine klaverer, og til sidst spillede han på sin fløjte et tema, som Bach straks – til alles forbløffelse – improviserede en klaverfuga over. Næste dag, den 8. maj, spillede Bach for en stor forsamling på orglet i *Helligåndskirken* (billedet).

række fugaer og kanons, der afspejler alle tænkelige kontrapunktiske finesser som dobbelt kontrapunkt, spejlvending, omvendning i forstørrede nodeværdier osv. Disse sidste værker er næppe komponeret med opførelse for øje, men snarere som teoretiske og konstruktive bidrag til belysning af den polyfone, dvs. den mangestemmige musiks problemstillinger (værkerne er med en enkelt undtagelse – jf. nedenfor – uden instrumentangivelse); og dog klinger de vidunderligt levende, samtidig med at de har givet eftertidens musikere og musikteoretikere stof til dyb undren og eftertanke.

Den ydre anledning til *Das musikalische Opfer* var Bachs besøg hos Frederik 2., den Store, i Potsdam i 1747. Ved den lejlighed spillede kongen på sin fløjte et fugatema til Bach at improvisere over. I løbet af to måneder udarbejdede Bach sit storslåede værk bestående af to ricercari, ni kanons, en fuga og en trionsonate, der alle bygger på det tema, kongen gav ham (se billede med indsat nodeeksempel s. 17). Den firsatsede trionsonate i c-mol er placeret i værkets midte. Her har Bach haft den fløjtespillende monark i tankerne, idet besætningen udtrykkeligt er angivet med *Flauto traverso* (kongens instrument), *Violino e Basso continuo* (Violoncello o Viola da gamba col Cembalo).

I trionsonatens to allegro-satser (2. og 4.) optræder det kongelige tema. 4. sats er i dansende, tredelt rytme. Her er temaet vidtgående varieret – såvel rytmisk og melodisk som harmonisk.

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)
Trio i Es-dur K 498 *Keglebanetrio*en
for klarinet, bratsch og klaver (1786)

Inden for wienerklassikken – den musikalske stilperiode, der med centrum i Wien stabiliserede sig i årene ca. 1770-1800 med Haydn, Mozart og den unge Beethoven som toneangivende – er **Wolfgang Amadeus Mozart** den mest gådefulde. Han komponerede med utrolig lethed og lod sig inspirere af de mange impulser, han modtog på rejserne til Europas kulturelle centre. Mozarts produktion er ubegribeligt omfattende. I sit korte liv (han døde som 35-årig) komponerede han 41 symfonier, solo-koncerter (heriblandt 28 klaverkoncerter), kammermusik (vigtigst er strykekvartetterne, strykekvintetterne og kammermusikken med klaver) foruden operaer. De seks fra årene 1781-91 hører til det internationale standardrepertoire, heriblandt *Figaros bryllup* 1786, *Don Juan* 1787 og *Tryllefløjten* 1791.

Det anonyme maleri fra 1777 viser Mozart som ridder af Den Gyldne Spore. Den fornemme orden modtog han af pave Clemens 14. i juli 1770 – som 14-årig. Anledningen var, at han i april samme år med sin fader overværede opførelsen af Allegris 9-stemmige *Miserere* i Det Sixtinske Kapel. Vatikanet anså musikken for at være uerstattelig, og korpartituret måtte ikke kopieres. Efter at have hørt musikken én gang skrev Mozart hele værket af efter hukommelsen, gik dagen efter ind for at kontrollere sin afskrivning og afleverede derefter partituret på Vatikanets Bibliotek. For den bedrift blev han slået til ridder, en ære, der kun var overgået to komponister før ham, nemlig Orlandus Lassus og Chr. Willibald Gluck.

Det er umuligt i få ord at karakterisere det væsentlige i Mozarts skaben. Man kan tale om hans bedårende melodiske naturlighed, der ligesom Haydns har sine rødder i folke-

musikken, eller hans geniale evne til at karakterisere; rigt og facetteret tolker han i sine operaer alle nuancer i den menneskelige psyke. Dertil kommer, at han med næsten manieret lethed løser *alle* kompositionstekniske problemer. Selv sagde Mozart: *Musikken må aldrig støde øret. Selv i de frygteligste øjeblikke skal den fryde – og i øvrigt forblive musik.*

Mozart satte den sidste dobbeltstreg i sin klarinettrio i Es-dur K 498 den 5. august 1786. Værket fik tilnavnet *Kegelstatt*, fordi Mozart efter sigende gjorde det færdigt i sit hoved under et spil billard med klarinettisten Anton Stadler (for Mozart var værkerne altid færdige, *før* de blev skrevet ned!). Ved førsteopførelsen, hvor også Stadler medvirkede, spillede Mozart selv bratschstemmen.

Da Mozart komponerede sin *Keglebanetrio*, stod han på højden af sit mesterskab. Det fornemmer man i musikkens sublim balance mellem det let tilgængelige og det kompositorisk avancerede. *Keglebanetrio*en er derfor wienerklassisk i højeste potens. I første sats udfolder de tre instrumenter en åndfuld og koncentreret "samtale", hvis emne er satsens korte hovedtema, der præsenteres af klaver og bratsch. I satsens forløb optræder indledningens tema i de

mest forfinede varianter og i overraskende kombinationer. Det er klarinetten, der præsenterer satsens sidetema. Anden sats er en menuet i B-dur med en kontrasterende trio i mol, hvor bratschen får lov at vise, hvad den dur til. Tredje sats er en rondo, hvis tema præsenteres af klarinetten. Her udfolder instrumenterne sig med større teknisk brillans end i de to foregående satser. I en udstrakt episode i mol tildeles bratschen igen en førende rolle.

Arnold Schönberg (1874-1951)

1. *Kammersymfoni* op. 9 (1906)
arrangeret af Anton Webern for
fløjte, klarinet, violin, cello og klaver (1922)

Da den østrigske komponist **Arnold Schönberg** for første gang trådte frem for offentligheden i Wien omkring 1900, var der ikke meget i hans kompositioner, der pegede på nybrud og musikalsk revolution – eller på, at han skulle blive en af 1900-tallets mest respekterede og indflydelsesrige komponister.

Hans tidligste værker, heriblandt strygesekstetten *Verklärte Nacht* (1899), det symfoniske digt *Pelleas und Melisande* (1903) og det enorme værk for solister, kor og

orkester, *Gurrelieder* (1903-11) til digte af J.P. Jacobsen, er alle komponeret i den senromantiske tradition med Brahms, Wagner, Liszt og Richard Strauss som de nærmeste forbilleder; men Schönbergs senromantiske udtryk er skærpet i retning af en stadigt mere polyfon og dissonansrig stil.

Conrad Felixmüller *Bøn til Pjerrot*, træsnit 1913, fra en serie grafiske blade inspireret af Arnold Schönbergs *Pierrot Lunaire*. Brugen af de stærke og grove linjer giver den kraft og direkte appel, som var typisk for periodens ekspressionisme i billedkunsten.

Med værkerne fra omkring 1906 indledte Schönberg et gigantisk forsøg på at rense den borgerlige musiktradition for omsvøb og utroværdig forskønnelse. For sandhedens skyld følte han sig tvunget til at give afkald på dur-moltonaliteten, der var uløseligt forbundet med et borgerligt skønhedsideal. Det var nødvendigt, hvis han – som andre ekspressionistiske kunstnere – skulle give et troværdigt og autentisk udtryk for tidens splittelse og det moderne menneskes identitetskrise og ensomhed. Den atonale ekspressionisme brød altså med begreberne om tonalitet og velklang, som siden midten af 1600-tallet havde været gældende i europæisk musik, og hvis vigtigste fælles grundlag var dur- og moltonearterne og samklange bygget på tertser.

Blandt de vigtigste atonalt ekspressionistiske værker er monodramaet *Erwartung* (1909) og *Pierrot Lunaire* (1912), som i 2001 blev opført på Thy Masterclass Kammermusikfestival.

Tolvtoneteknikken – eller med et konstrueret græsk ord: dodekafonien, som Schönberg lancerede omkring 1924 – er en rationalisering af de erfaringer, Schönberg høstede i sine atonalt ekspressionistiske værker. Schönbergs atonale musik fik enorme musikhistoriske konsekvenser, idet enhver komponist efter ham har måttet forholde sig til dette provokerende, men efter Schönbergs opfattelse nødvendige traditionsbrud.

Schönbergs *1. KammerSymfoni* fra 1906 er et dramatisk og spændende værk, en vigtig station på vejen fra den senromantiske dur-moltonalitet mod den atonalt-ekspressionistiske stil. Værket er skrevet for 15 soloinstrumenter (8 træblæsere, 2 horn og 5 strygere). Her lytter vi til Anton Weberns arrangement fra 1922 for fløjte, klarinet, violin, cello og klaver.

Ligesom flere af Schönbergs tidligste værker er *1. KammerSymfoni* komponeret i ét ubrudt forløb. Det betyder, at de satser, som faktisk findes, er sammenflettet til et stort hele, der forløber uden pauser. Der er tale om en 1. sats (ekspositionsdel), en 2. sats som scherzo, en 3. sats som gennemføringsdel, hvor materialet fra første og anden sats endevendes og bearbejdes, en langsom 4. sats og en finale som 5. sats. På en måde omslutter førstesatsen hele værket, idet finalen er en varieret gentagelse af det, man hører i første sats, altså en reprise (dermed er værket som helhed formet efter mønstret i den klassisk-romantiske sonateform). Denne disposition gør det vanskeligt at overskue formen. Ved den danske førsteopførelse i Odd Fellow Palæet, København 1923 med Schönberg som dirigent, blev værket da også efter komponistens ønske spillet to gange.

Schönberg dirigerer en opførelse af *Pierrot Lunaire* med sopranen Erica Stiedry-Wagner på Rådhuset i New York den 17. november 1940. Tegning af Benedict Fred Dolbin.

Værket er motivisk mangfoldigt, tæt sammenvævet og derfor uhyre koncentreret.

Det indledes med værkets motto: en akkord bygget på kvartintervaller, seks i alt, der "opløser sig" i en ren F-dur. Her præsenteres altså straks den spænding mellem atonalitet og tonalitet, som er et fremtrædende element i hele værket.

De varigheder, der til orientering er vedføjet hver sats (jf. s. 8 og 12), er fra indspilningen af værket på *Chandos 9939*.

Johann Strauss d.y. (1825-99)

Rosen aus dem Süden og *Kaiserwaltzer* arrangeret for små ensembler af Arnold Schönberg (1921 og 1925)

Arnold Schönberg var en uhyre alsidig musikerpersonlighed; men han måtte lære sig alting på den hårde måde. Som bankassistent i Wien 1891-95 tog han privatundervisning i kontrapunkt hos den to år ældre komponist og dirigent Alexander Zemlinsky, der senere blev hans svoger; men bortset derfra tilegnede han sig alle musikalske færdigheder ved selvstudium.

Da banken gik fallit i 1895 – Schönberg var da 21 år gammel – tjente han til føden ved at instrumentere slagere og operetter for et forlag i Wien. Det blev til omkring 6000 partitursider. Hans viden om og førstehåndskendskab til tidens populærmusik var derfor enorm, en side af Schönbergs musikfaglige kompetence de færreste tænker på.

Schönbergs arrangementer af Johann Strauss d.y.'s valse er interessante eksempler på Schönbergs fascination af tidens populærmusik. Hans arrangementer har karakter af røntgenfotografier, som bortfiltrerer den yppige orkesterklang hos Strauss. I stedet gennemlyser han Strauss' musik ved at tilpasse orkestrets spillefigurer til det solistiske ensembles muligheder, ved at fortætte den motiviske struktur og ved at indvæve citater i satserne. Schönberg arrangerede *Rosen aus dem Süden* for harmonium, strykekvartet og klaver. Arrangementet af *Kaiserwaltzer*, som Johann Strauss komponerede i anledning af kejser Franz Josefs 40-årsjubilæum i 1888, er for fløjte, klarinet, strykekvartet og klaver. Arrangementet blev spillet som ekstranummer med Pierrot Lunaire-ensemblens turné til Spanien i 1925 (Pierrot Lunaire-ensemblet var knyttet til *Foreningen til Privatopførelser*,

som Schönberg stiftede i 1918 som et forum, hvor man kunne opføre og diskutere tidens nye værker uden et betalende publikums larmende mishagsytringer).

Craig Goodman har i 2005 tilpasset Schönbergs arrangementer i en Thy Masterclass-version for fløjte, klarinet, violin, cello og klaver.

Den østrigske komponist Johann Strauss d.y. (1825-99) var søn af Johann Strauss d.æ. Han førte med sine valse (f.eks. *An der schönen, blauen Donau*, 1867, og *Kaiserwaltzer*, 1888), polkaer og lignende orkesterværker dansemusikken op på et højt kunstnerisk plan og gjorde sig dermed fortjent til titlen "Valsekongen".

Programnoter til koncerterne i Vestervig Kirke (jf. side 9) og Hillerslev Kirke (jf. side 13)**Ludwig van Beethoven (1770-1827)**

Trio i c-mol op. 9 nr. 3

for violin, bratsch og cello (1798)

Som musikalsk stil- og epokebetegnelse afgrænses wienerklassikken i nyere musikhistorisk skrivning til de tre årtier, der ligger mellem 1770 og 1800. Foruden Haydn og Mozart placeres også den unge **Beethoven** inden for denne ramme. Eftersom Beethoven komponerede uafbrudt indtil sin død i 1827, kan det være på sin plads at begrunde, hvorfor grænsen mellem wienerklassikken og den efterfølgende periode, romantikken, her sættes til omkring 1800 og ikke til f.eks. 1827.

Beethoven, der i 1792 som 22-årig flyttede til Wien fra Bonn, viste fra første færd en vilje til at udvide og personliggøre det wienerklassiske tonesprog. I værkerne op til århundredskiftet komponerede han dog i forlængelse af traditionen fra Haydn og Mozart. Fra omkring 1802 indtrådte imidlertid den fase i Beethovens udvikling, hvor såvel de musikalske som de personlige betingelser for *den afbalancerede wienerklassiske syntese* ikke længere var til stede. Fra da af komponerede Beethoven en musik, som er dybt personlig, følelsesladet og grænseoverskridende.

Netop værkerne fra den såkaldt "anden periode", der indledes med den 3. symfoni *Eroica* og klaversonaten nr. 23 *Appassionata*, blev inspirerende for samtidens og eftertidens komponister og dermed banebrydende for romantikken, der i bred forstand omfatter hele 1800-tallet. Derfor sættes grænsen mellem wienerklassik og romantik til ca. 1800.

Strygetrioen op. 9 nr. 3 i c-mol fra 1798 viser, at den 28-årige klavervirtuos og komponist allerede gik sine egne veje.

Beethoven med manuskriptet til *Missa Solemnis*.
Maleri af Joseph Karl Stieler 1819.

I sit mørktfarvede, dramatiske og lidenskabelige tonesprog, sit fortættede motiviske arbejde og sine vidtgående instrumentale krav er trioen en station på vejen mod den frigørelse fra det wienerklassiske stilgrundlag, som er åbenbar i den 3. symfoni fra 1803-04. Beethoven er dog stadig at betragte som en vældig overgangsfigur, idet hans stærke vilje til at forme sit stof adskilte ham fra de romantiske komponisters hang til stemningspræget opløsning af strengere formprincipper.

Franz Schubert (1797-1828)

Kvintet for strygere i C-dur D. 956

for to violiner, bratsch og to celloer (1828)

Den romantiske lieds historie indledes med **Franz Schuberts** mere end 600 klaverledsagede sange, og det er frem for alt Schuberts geniale evne til at skrive lyriske, sangbare melodier, som præger hans store produktion. Den omfatter foruden liederne otte symfonier, klaversonater, kammermusik, kirkemusik og flere sceniske værker.

Også inden for instrumentalmusikken, hvor wienerklassikerne – især Beethoven – var det oplagte forbillede, gør Schuberts melodiske sans sig gældende; men i stedet for

Beethovens målrettede, formbevidste udtryksmåde sætter Schubert en lyrisk musikalsk fortælling om rejser i et musikalsk landskab, hvor der bestandig dukker nye overraskelser op – og hvor gentagelsen bliver en vigtig pointe i formen. Det er ikke mindst Schuberts glæde ved gentagelsen, der betinger værkernes "himmelske længde", en karakteristisk, som Robert Schumann kærligt-ironisk brugte om finalen til den store C-dursymfoni fra 1828.

Schubert slog aldrig igennem i Wien. Det var Rossinis italienske operaer og Lanners og Strauss' danse- og underholdningsmusik, det reaktionære regime i Østrig gav sin fulde støtte efter Wienerkongressen 1814/15, ikke den seriøse kompositionsmusik (som fyrst Metternich sagde: *Folket skal ikke forsamles, det skal adspredes*). Fra 1818 hutlede Schubert sig derfor igennem som frit skabende kunstner uden på noget tidspunkt at opnå offentlig anerkendelse eller en fast stilling, han kunne leve af. De fleste af hans lieder, værkerne for to- og firhændigt klaver og kammermusikken blev opført ved de aftenselskaber (*Schubertiader*), som fandt sted hos de mere velstående af Schuberts venner. Kun én offentlig koncert lykkedes det ham at arrangere – i marts 1828. Koncerten fandt sted i Wien og blev en succes,

som bidrog til at forbedre hans økonomi og styrke hans anseelse i det tysk-østrigske musikliv; men da var han allerede alvorligt mærket af den kønssygdom, han døde af som 31-årig. Da Schubert måtte klare sig for de beskedne indtægter, hans kompositioner indbragte, havde han ingen fast adresse, men tilbragte megen tid på Wiens kaffehuse og beværtninger – og med at flytte. Han boede på skift hos vennerne eller hos sin fader, og han døde i en broders hus den 19. november 1828.

Trods svigtende helbred, kaotiske livsvilkår og flere depressioner videreførte Schubert til det sidste sit kompositoriske arbejde. I dødsåret 1828 fuldførte han bl.a. så vigtige værker som strygekvintetten i C-dur og liederne i samlingen *Schwanengesang*. Schuberts strygekvintet i C-dur, der regnes for et af kammermusikkulturens hovedværker, blev afsluttet i oktober 1828, en måned før han døde.

Schubert modtog betydelig inspiration og støtte fra den kreds af digtere, malere og begejstrede unge, som søgte hans selskab. De aftensammenkomster, der blev arrangeret, kaldte man *Schubertiader*. Her opførte Schubert selv mange af sine lieder og klaverværker for første gang.

På tegningen sidder Schubert ved klaveret sammen med den kendte koncertsangerinde Josephine Fröhlich, fra 1829 kgl. dansk kammersangerinde.

Bag Schubert står hans nære ven og tidens absolut førende Schubertfortolker, hofsanger Johann Michael Vogl.

Ved Schubertiaderne, som blev afholdt hos de mere velstillede af Schuberts venner, gik det ofte lystigt til. Efter den musikalske underholdning spiste man og skålede. Aftenen kunne slutte med forskellige selskabslege, bl.a. *Himmelspræt*, hvor man smed hinanden op i luften.

Schubert selv var til andet end lieder og selskabsleg. Han døde som 31-årig af en syfilis, han pådrog sig på de turneer, som han og vennerne foretog gennem Wiens knejper og værtshuse.

Tegning af Ferdinand Waldmüller 1827.

Det er karakteristisk for Schuberts produktion som helhed, at værker, som er præget af overstrømmende livsglæde, og værker, der udtrykker den dybeste vemod og smerte, står uformidlede side om side. Denne uformidlede sammenstilling af udtryks- og stemningskontraster finder vi også i det enkelte værk, og få steder virker modstillingen så stærkt som i strygekvintetten i C-dur. Nogle få eksempler skal antydes:

Allerede de tre første akkorder i 1. sats klinger som et motto, et klangligt udsagn om konflikt: to rene, konsonerende C-durakkorder omrammer og konfronterer en stærkt dissonerende, formindsket septimakkord på samme bastone. Efter den harmonisk baserede indledning følger det oprevne hovedtema, et dramatisk tema i nedadgående akkordbrydninger, der føres som kanon mellem violiner og bratsch. Det uforlignelige sidetema indtræder uformidlet i den fjerne Es-dur: I pianissimo klinger det syngende tema først i de to celloer, senere i violinerne som et lyrisk, forsonende udsagn i forhold til indledningens dramatik.

2. sats er en tredelt Adagio, hvis fredfyldte yderdele i lysende E-dur omrammer et mørkt og dramatisk forløb i mol. I første del bærer mellemstemmerne (2. violin, bratsch

og 1. cello) den langsomme melodi, hvis harmoniske grundtoner markeres i pizzicato af 2. cello, medens 1. violinen synger dertil – som en fuglestemme. Her sætter Schubert tiden i stå og minder os om, at skønheden findes i verden – på trods af alt. Pludseligt brydes den fredfyldte stemning: I f-mol hører vi et forløb præget af tunge synkoper, oprevne trioler i bas, vilde sforzati, triller i højt toneleje som den dystre baggrund for en klagende melodi fremført enstemmigt af 1. violin og 1. cello. Mellem delens uro forplanter sig og kaster sine skygger over gentagelsen af indledningens E-durforløb.

3. sats er en robust, energisk og livsbekræftende Scherzo (Presto, C-dur). Men trioen! Fuldkommen uventet indtræder (Andante sostenuto) et intenst vemodigt forløb: Syv gange gentager Schubert en langsomt faldende melodi, der harmonisk afrundes i Des-dur, trioens toneart. Dermed introduceres et klingende symbol for det skæbnesvangre: Scherzoen udtrykker den rene livsglæde. Trioen minder om, at livets vilkår er afmatning og død.

Den lyse og strømmende 4. sats (Allegretto) har farve efter både ungarsk og østrigsk dansemusik. Som helhed er satsen derfor

en udtryksmæssig modpol til første sats. Konfliktpotentialer dukker dog op til allersidst i de afsluttende akkordslag: Her konfronteres tonen *des* (bastone i næstsidste akkord) med tonen *c* (bastonen i sidste akkord) – en dramatisk reference til tonearten i værket's trio, der yderligere understreges ved den afsluttende melodiske vending *des-c* spillet *fff* i alle instrumenter.

Anonym kunstner. *Den unge Schubert*

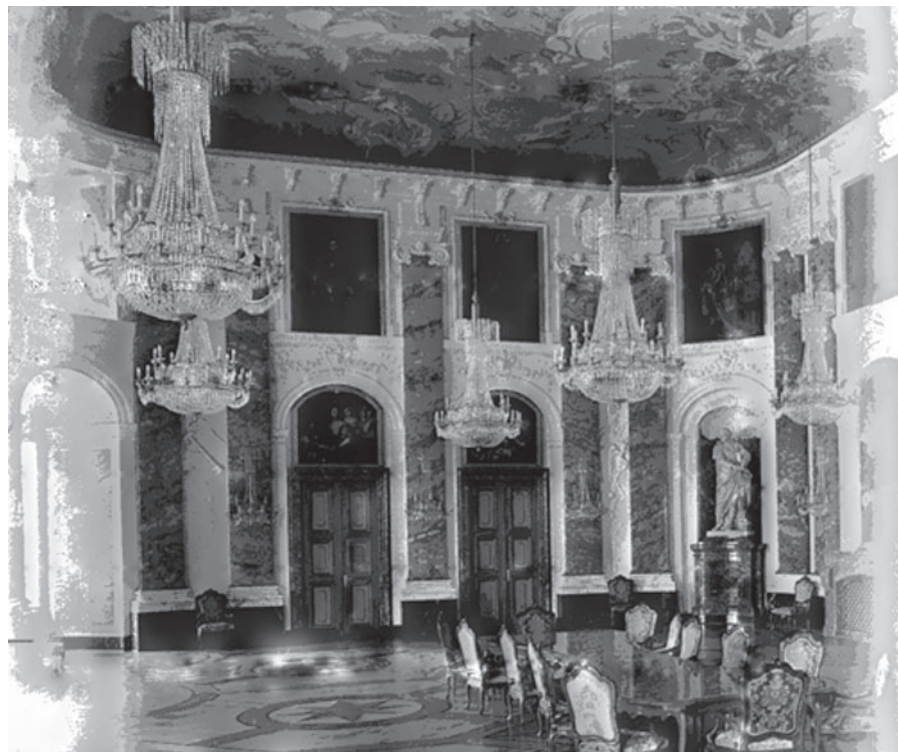
Programnoter til koncerterne i Sundby Kirke (jf. side 10) og Folkecentret f. Vedv. Energi (jf. side 14)

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-91)

Fløjtekvartet i D-dur K 285
for fløjte og strygetrio (1777)

Inden for wienerklassikken – den musikalske stilperiode, der med centrum i Wien stabiliserede sig i årene ca. 1770-1800 med Haydn, Mozart og den unge Beethoven som toneangivende – er **Wolfgang Amadeus Mozart** den mest gådefulde. Han komponerede med utrolig lethed og lod sig inspirere af de mange impulser, han modtog på rejserne til Europas kulturelle centre. Mozarts produktion er ubegribeligt omfattende. I sit korte liv (han døde som 35-årig) komponerede han 41 symfonier, solokoncerter (heriblandt 28 klaverkoncerter), kammermusik (vigtigst er strygekvartetterne, strygekviintetterne og kammermusikken med klaver) foruden operaer. De seks fra årene 1781-91 hører til det internationale standardrepertoire, heriblandt *Figaros bryllup* 1786, *Don Juan* 1787 og *Tryllefløjten* 1791.

I 1777 var Mozart, 21 år gammel, allerede vidt berejst og europæisk berømt som komponist og klavervirtuos. Han boede sammen med sine forældre i Salzburg, hvor han fra sit 13. år havde været ansat som ulønnet koncertmester i hoforkestret hos fyrst-ærkebiskop

Riddersalen på slottet i Mannheim

På slottet i Mannheim udvikledes under kurfyrst Karl Theodor (regerede fra 1743) et hoforkester, der skabte epoke og dannede skole. Den engelske musiksribent Charles Burney hørte orkestret i 1772. I den anledning skrev han: "...en hær af generaler, lige skikkede til at udfærdige en plan for et slag som til at kæmpe i det."

I 1778 opholdt Mozart sig i Mannheim. Den 9. juli skrev han til faderen: "...hvilken disciplin, der hersker i dette orkester!....Hvilken autoritet Cannabich har - alt udføres seriøst; Cannabich, som er den bedste orkesterleder, jeg har set, har sine undergivnes kærlighed og respekt."

Foto: Robert Häuser, München.

Hieronimus Colloredo, som han ikke kunne fordrage. Efter et sammenstød med Colloredo søgte – og fik – Mozart i 1777 sin afsked, og sammen med moderen indledte han nu sin sidste store rejse, denne gang til Mannheim og Paris. Under opholdet i Paris døde moderen, og Mozart vendte alene tilbage til Salzburg i begyndelsen af 1779.

Opholdet i Mannheim gav anledning til flere kompositioner, bl.a. koncerter og kammermusik skrevet til orkestrets musikere, der var blandt Europas bedste. Desuden introducerede orkestrets fløjtenist, Johann Baptist Wending, Mozart til den velhavende skibslæge ved Hollandsk Østasiatisk Kompagni, De Jean, der selv var fløjtespiller. Denne tilbød Mozart 200 Gyl-den for "tre korte, enkle koncerter og et par fløjtekvartetter". Selv om Mozart i et brev til faderen fra den 14. februar 1778 bekendte, at fløjten "er et instrument, jeg ikke bryder mig om", så tog han fat på bestillingsarbejdet og komponerede i løbet af vinteren tre fløjtekvartetter, der blev afleveret til De Jean i løbet af februar 1778 (den sidste af Mozarts i alt fire fløjtekvartetter er fra 1788).

De fire fløjtekvartetter kombinerer det umiddelbart tilgængelige: melodisk sødme,

teknisk brillans og formens klarhed, med det kompositorisk højt udviklede: avanceret tematisk arbejde og raffineret harmonik. Dermed er kvartetterne fine eksempler på tidens elegante, aristokratiske underholdningsmusik.

Første sats af fløjtekvartetten i D-dur K 285 er en tredelt sonateform. I den langsomme anden sats spiller fløjten en arie i h-mol, der akkompagneres af strygernes pizzicato. Den leder uden ophold til tredje sats, en fransk rondeau, dvs. en rondo, hvor refrænet hver gang vender tilbage i hovedto-nearten D-dur.

Vagn Holmboe (1909-96)

Kvartet for fløjte, violin, bratsch og cello op. 90 (1966)

Med sine 13 symfonier er den danske komponist **Vagn Holmboe** sin generations betydeligste repræsentant for den symfoniske musik, og han opfattede da også sig selv som viderefører af en symfonisk tradition fra Brahms over Carl Nielsen og Sibelius. Foruden symfonierne og talrige symfoniske orkesterstykker er hans hovedværker de 20 strygekvarterter.

Holmboes produktion er enorm og omfatter hen ved 400 værker i næsten alle genrer. Foruden hans symfonier og strygekvarterter kan man fremhæve de 13 solokoncerter og ikke mindst hans hyppigt opførte kormusik, der har dannet skole herhjemme.

Holmboes virke som komponist strakte sig over 70 år; men hans kompositioner afspejler ikke 1900-tallets skiftende stilretninger. Set under ét er Holmboes musik snarere udtryk for en højst personlig brug af elementer fra både ny og gammel musiktradition, kunstmusik som folkemusik, nordisk såvel som centraleuropæisk.

Den 86-årige Vagn Holmboe fotograferet 1995 i sit hjem i Ramløse ved Arresø, hvor han boede siden 1953
Foto Jan Jørgensen/Nordfoto

Hans mentale univers spænder fra Færøerne over Balkan til det Nordsjælland, hvor han boede de sidste mange år af sit liv, og kompositorisk fra Haydn over Sibelius til Bartók og østeuropæisk folkemusik.

Først i 1949 – som 40-årig – komponerede Holmboe den første af sine 20 strygekvartetter; siden blev arbejdet med netop denne genre et hovedansvar for ham. I kvartetten op. 90 udsdifter han den ene violin med en fløjte. Derved opstår helt nye klanglige muligheder, som Holmboe udnytter med stor opfindsomhed.

Johannes Brahms (1833-97)

Klarinetkvintet i h-mol op. 115 for klarinet og strygekvartet (1891)

Johannes Brahms blev født i Hamburg i små kår. Faderen var balmusiker og blev senere kontrabassist i byorkestret. Johannes Brahms måtte som ung bidrage til familiens underhold ved at spille på værtshuse. Fra sit syvende år fik han regelmæssig undervisning i klaver, senere også i teori og komposition. I 1848 – som 15-årig – trådte han offentligt frem som pianist. Det fik stor betydning for Brahms, at han i

1853 mødte den ungarske violinist Eduard Reményi. Med ham turnerede han i Tyskland, hvor han mødte mange fremtrædende musikere og komponister, i Weimar Franz Liszt (hvis musik han ikke brød sig om) og i Düsseldorf Robert og Clara Schumann.

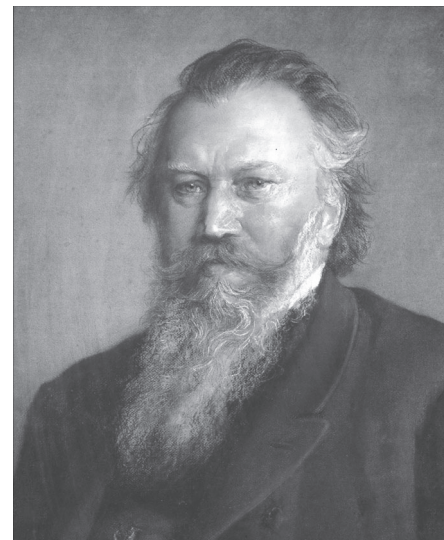
Robert Schumann var begejstret. I *Neue Zeitschrift für Musik* hilste han Brahms som den "unge ørn", der med sit geni ville skabe fornyelse i tysk musikliv. På den måde blev Brahms kendt; hans værker blev udgivet, og han kunne på længere sigt helige sig sin virksomhed som komponist.

I 1862 rejste Brahms første gang til Wien, hvorfra han sammen med bl.a. violinisten Joseph Joachim og sangeren Julius Stockhausen foretog vidtstrakte koncertturnéer, således i 1868 til København.

Fra 1868 tog Brahms blivende ophold i Wien, hvor han blev vel modtaget og hurtigt fik venner. Her blev han i 1872 ansat som kordirigent i *Gesellschaft der Musikfreunde*, men trak sig tilbage i 1875 i erkendelse af, at hans kompositoriske arbejde var vigtigere for ham end den praktiske musikudøvelse.

Opførelsen af hans største værk for kor

og orkester *Ein deutsches Requiem* den 10. april 1868 i Bremens domkirke blev en succes, der placerede den 35-årige Brahms som en af tidens største komponister. Blandt hans øvrige hovedværker er de fire symfonier fra 1876-85, de to klaverkoncerter og violinkoncerten foruden kammer- og klavermusik og henved 200 lieder med klaverledsagelse.

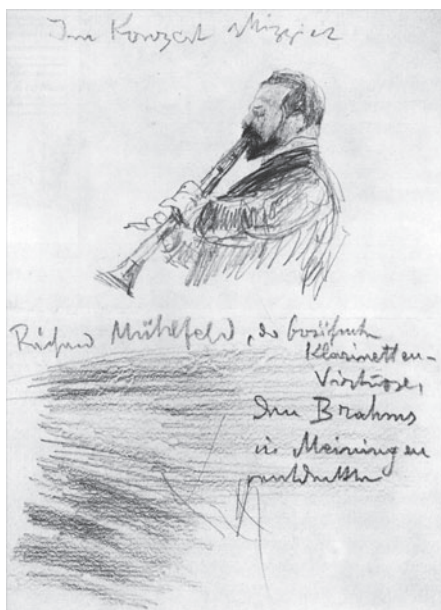

Ludwig Michalek. *Johannes Brahms* 1891

Der hviler over Brahms' sene værker en mørkfarvet kolorit – et efterårsagtigt ve-mod, som Brahms i særlig grad forbandt

med klarinettens melodiske og klanglige særpræg. De to klarinetsonater, klarinettrioen og klarinetkvintetten blev alle komponeret i 1890'erne – direkte inspireret af den fremragende klarinettist Richard Mühlfeld, som også medvirkede ved uropførelsen af klarinetkvintetten i Berlin den 12. december 1891.

Ludwig Michalek. *Richard Mühlfeld* 1899

I sin grundholdning er klarinetkvintetten udpræget lyrisk. Det er klarinettens evne til at spille lange, syngende fraser i forbindelse med dens rige klanglige udtryksregister (den lidt skingre, lyse højde, det gyldentvarme mellemløje og den mørktfarvede, bløde klang i dybden), der har fængslet Brahms. Hertil kommer klarinettens muligheder for dels at kontrastere til, dels at smelte sammen med strygekvartetten.

Den lyriske grundholdning kommer til udtryk gennem alle satser: I første sats er det hovedtemaets vemodige, trinvist drejende melodi i tredelt takt – som en langsom vals, der forplanter sig og afgiver motivisk materiale til hele satsen. Første sats giver dog også eksempler på dramatiske fortætninger og klanglige konfrontationer. I begyndelsen af anden sats er klarinettens dialog med 1. violinen over de øvrige instrumenters sagte akkompagnement et vidunderligt eksempel på klanglig sammensmeltning. I tredje sats giver Brahms afkald på en regulær Scherzo. I stedet bringes en todelt sats, hvis første del, *Andantino*, klart kontrasterer til den efterfølgende ungarsk farvede, danseprægede *Presto non assai*. Fjerde sats er en variationsats, hvis sidste og 6. variation knytter direkte an til hovedtemaet i første sats.

Programnoter til koncerterne på Morup Mølle Kro (jf. side 11) og i Viborg Musiksal (jf. side 15)

Niels W. Gade. Foruden den skattede brudevals fra balletten *Et folkesagn* har melodier til *Grøn er vårens hæk* og *Udrust dig helt fra Golgata* i høj grad medvirket til, at Gade har bevaret en fremtrædende plads i danskernes bevidsthed som en af de betydeligste hjemlige romantiske komponister.
Udateret fotografi.

Niels W. Gade (1817-90)
Klavertrio i F-dur op. 42 (1863)

Niels W. Gade blev født i København som søn af en instrumentmager. Han studerede musikteori hos A.P. Berggreen og blev tilige violinelev i Det Kgl. Kapel. Efter nogle års intense studier fik han sit gennembrud

som komponist med koncertouverturen *Efterklange af Ossian* op. 1, med hvilken han i 1840 vandt 1. prisen ved en konkurrence udskrevet af *Musikforeningen*. Allerede i 1843 rejste han til Leipzig, efter at Mendelssohn dér havde opført hans 1. symfoni, som *Musikforeningen* i København først havde afvist. Han blev dirigent ved *Gewandhauskoncerterne*, en post han efter Mendelssohns død i 1847 stod alene med. I Leipzig komponerede han bl.a. symfonierne nr. 2 og 3. Ved krigsudbruddet i 1848 vendte han tilbage til Danmark, hvor han i 1850 blev dirigent i *Musikforeningen*, i 1858 organist ved Holmens Kirke og i 1867 direktør for det nyligt oprettede *Københavns Musikkonservatorium*. Gade blev således en stærkt dominerende skikkelse i det danske musikliv.

Med Gades *Efterklange af Ossian* vandt romantikken for alvor indpas i Danmark. Værkets motto var et citat fra et digt af tyskeren Ludwig Uhland: *Formel hållt uns nicht gebunden, unsre Kunst heißt Poesie* – en ægte romantisk programerklæring. Ved sit tonesprog virkede ouverturen som en fanfare for en ny tid. Gades c-molsymfoni fra 1842 – den første af i alt otte – bygger i første sats på hans egen folketoneinspirerede melodi *På Sjølund's fagre sletter*. Blandt

de værker, Gade komponerede efter hjemkomsten fra Leipzig, er de vigtigste symfonierne nr. 4 og 6, den folkeviseinspirerede korballede *Elverskud* (1853) og 1. og 3. akt af balletten *Et folkesagn* (1853, 2. akt komponeret af Hartmann).

I 1800-tallets København var kammermusikken en fast bestanddel af den musikudøvelse, der fandt sted ved det bedre borgerskabs kulturelle sammenkomster. Gade bidrog hertil med en lang række værker: tre sonater for violin og klaver, en oktet, en sekstet og en kvintet for strygere, tre strygekvartetter og to klavertrioer, den ene med titlen *Noveletter*.

Klavertrioen op. 42 fra 1863 er et lyrisk strømmende, inspireret og optimistisk værk, der stilistisk peger mod Gades forbilleder Mendelssohn og Schumann. Den omfattende trio op. 42 (den samlede spilletid er omkring 20 minutter) regnes for et hovedværk i 1800-tallets danske kammermusik.

Maurice Duruflé (1902-86)

Prélude, Récitatif et Variations op. 3 (1928)
for fløjte, bratsch og klaver

Den franske komponist og organist **Maurice Duruflé** blev som 10-årig medlem af domkirkens kapel i Rouen. De oplevelser, han fik, og de erfaringer, han gjorde som sanger i domkirken, fulgte og prægede ham resten af livet. Senere flyttede Duruflé til Paris, hvor han tog timer hos komponisten og organisten Louis Vierne. På Pariserkonservatoriet studerede han bl.a. komposition hos Paul Dukas. I 1930 tiltrådte han stillingen som organist ved St. Etienne-du-Mont i Paris, samtidig med at han i en årrække turnerede som internationalt anerkendt orgelsolist og improvisator. I 1943 vendte han tilbage til Pariserkonservatoriet, hvor han indtil 1969 virkede som professor i musikteoretiske fag.

Maurice Duruflés begrænsede produktion, der bærer præg af hans fascination af gregoriansk sang og af den franske senromantiker César Francks polyfone kirkemusik, omfatter 14 opusnumre; med seks større orgelværker skrev han sig ind i 1900-tallets franske orgeltradition, hvis vigtigste repræsentanter er Louis Vierne,

Marcel Dupré og Olivier Messiaen. Duruflés størst anlagte værk er *Requiem* op. 9 fra 1947, der stilistisk er beslægtet med Gabriel Fauré's bidrag i samme genre. Som 26-årig, i 1928, komponerede han sit eneste kammermusikværk, den Cesar Franck-inspirerede trio for fløjte, bratsch og klaver, *Prélude, Récitatif et Variations* op. 3.

Prélude begynder *Lent et triste (Langsomt og tungsindigt)* med en længere klaversolo, der udtryksmæssigt forbereder først bratschens, siden fløjstens indsatser. De tre instrumenter forenes derefter i et intensivt accelerando, der kulminerer med klaverets trefoldige fortissimoudbrud. Uden pause følger *Récitatif*, et indadskuende recitativisk forløb, der bæres af lyriske, klaverledsagede soloer i bratsch og fløjte. *Variations* består af tema og fire karaktervariationer. Det fint formede, romantiske tema præsenteres – igen uden pause – af fløjten. Baseret på temaelementer fra første del, *Prélude*, føres værket til en overstrømmende, kapriciøs og elegant slutning.

Reynaldo Hahn (1874-1947)

Romanesque
for fløjte, bratsch og klaver (1910)

Komponisten, dirigenten og kritikeren **Reynaldo Hahn** blev født i Venezuela, men voksede op i Paris. Her vakte han allerede som barn opmærksomhed ved sit musikalske talent. Hans mest populære lied, *Si mes vers avaient des ailes (Hvis mine vers havde vinger)*, komponerede han som 13-årig. Senere studerede han komposition på Pariserkonservatoriet med Jules Massenet som lærer. Omkring århundredskiftet bevægede den unge komponist sig hjemmefant i Paris' saloner, hvis *fin de siècle*-atmosfære han tolkede i stemningsfulde klaverminiaturer. Som komponist havde han ingen interesse i eller føling med den samtidige Arnold Schönberg og Wienskolenes atonale modernisme: hans musik var konservativ og hans forbillede var Mozart.

Hahns klaver- og kammermusik er stilistisk tilbageskuende, men præget af en forfinet sans for såvel melodik som harmonik. Det gælder også den vemodigt udtryksfulde *Romanesque* fra 1910 for fløjte, violin og klaver. Det korte værk, hvis titel henviser til en italiensk dans fra 1500- og 1600-tallet, indledes med et enkelt trinvist tema

i fløjten, som udfoldes i melodiske arabesker. Til slut spilles temaet unisont i fløjte og bratsch ledsaget i parallelle tertser og sekster i klaveret.

Olivier Messiaen (1908-1992)

Quatuor pour la fin du temps (Kvartet til tidens ende)

for klarinet, violin, cello og klaver (1941)

Den franske komponist og organist **Olivier Messiaen** er en af 1900-tallets betydeligste komponister. Han blev uddannet ved Pariserkonservatoriet og studerede sideløbende gamle græske og indiske rytmer, som fik stor betydning for hans musik. Fra 1931 var han organist ved Trinité-kirken i Paris, og han blev tillige en søgt lærer, fra 1942 med ansættelse som professor ved konservatoriet i Paris. Natur, specielt fuglesang, den katolske tro og mystik havde afgørende betydning for hans musik, og mange af hans værker er meditationer over troens mysterium. I begyndelsen af 1950'erne var Messiaen en vigtig inspirator for tidens avantgarde, bl.a. Boulez og Stockhausen.

Messiaen er især kendt for sine værker for orgel, klaver og orkester (bl.a. *Turangalila-*

symfonien 1948) og *Kvartetten til tidens ende*.

Messiaen skrev *Kvartetten til tidens ende* under 2. Verdenskrig, mens han i årene 1940-1942 var tysk krigsfange i Stalag VIIIa, Schlesien. Messiaen fortæller, at kompositionsprocessen gav ham sjælelig styrke til at bære sin skæbne; i en desperat situation formidlede værket en musikalsk og religiøs fortrøstning. Kvartetens besætning var bestemt af, at der blandt hans medfanger befandt sig tre musikere: en violinist, en klarinettist og en cellist, som tyskerne gav lov til at spille på en cello, der dog manglede en streng. Klaverstemmen skrev Messiaen til sig selv på trods af, at han ikke havde adgang til noget instrument. Da værket blev opført den 15. januar 1941 i fangelejren, bragte man et gammelt ustemt klaver ind, hvor flere tangenter sad fast. Publikum var 5000 krigsfanger, der lyttede til opførelsen i isnende kulde. "Aldrig" sagde Messiaen senere "har nogen lyttet til min musik med større opmærksomhed og forståelse".

Olivier Messiaen under optegnelse af fuglesang, som han anvendte i flere værker.

Programnoter til koncert i Thisted Musikteater (jf. side 16)

På denne koncert spilles følgende danske værker – i uddrag eller i deres helhed (detaljeret program udleveres ved indgangen)

Christian Frederik Emil Horneman

(1840-1906)

Strygekvartet nr. 2 i D-dur (1861)

C.F.E. Horneman var elev af sin far, komponisten Emil Horneman (der bl.a. komponerede *Dengang jeg drog afsted* og *Højt fra Træets grønne Top*, begge 1848). Senere studerede han ved konservatoriet i Leipzig fra 1858 til 1860. Hjemme var hans bestræbelser at åbne for nye strømninger og skabe kvalificerede modspillere til de institutioner, som Gade og Hartmann dominerede, og som Horneman fandt stokkonservative.

Horneman var – med sin impulsive og temperamentsfulde natur – en torn i øjet på det etablerede musikliv, som ikke anerkendte hans musik. Kun hans inspirerede scenemusik til Drachmanns *Gurre* vandt genklang. Horneman komponerede sange, kantater og scenemusik (operaen *Aladdin*). En række komponister født omkring 1850 sluttede dog op om Hornemanns ideer, bl.a. Otto Malling og Victor Bendix. Også Carl Nielsen (1865-1931) forstod Horneman og satte pris på hans musik, der indeholder flere interessante og fremadpegende træk. Horneman er derfor en overgangsskikkelse,

et bindeled mellem 1800-tallets danske romantik og den fornyelse, som først og fremmest Carl Nielsen stod for.

Strygekvartetten nr. 2 i D-dur er komponeret i 1861 kort tid efter, at Horneman havde afsluttet sin uddannelse i Leipzig.

Per Nørgård (f. 1932)

Pastorale fra *Babettes Gæstebud*
for violin, bratsch og cello (1986)

Per Nørgård er en af de betydeligste nulevende komponister i Skandinavien. Han er uhyre produktiv, og værklisten omfatter bl.a. symfonier, operaer, et oratorium, koncerter, kammermusik, kormusik, elektronisk musik og værker for soloinstrumenter.

På det Jyske Musikonservatorium i Århus var Per Nørgård fra 1965 til 1995 en anset, inspirerende og fordomsfri lærer (fra 1987 professor) for en række betydelige yngre danske komponister, bl.a. Hans Abrahamson, Anders Nordentoft, Bent Sørensen og Niels Marthinsen. I 1974 modtog han Nordisk Råds Musikpris for operaen *Gilgamesh* og i 1996 som den første danske komponist Léonie Sonnings Musikpris. I 1986 komponerede Nørgård musik til Gabriel Axels film

Babettes Gæstebud over Karen Blixens novelle af samme navn fra 1950:

En uvejrsnat i 1871 ankommer Babette til den jyske vestkyst på flugt fra Paris. Under kommunardopstanden, hvor mere end 20.000 tilhængere af det revolutionære bystyre blev nedkæmpet, mistede hun alt, men det lykkes hende at undslippe. Hun søger tilflugt hos to fromme præstedøtre, som er underlagt den afdøde pastors strenge leveregler. Babettes eneste forbindelse til hjemlandet er en lotteriseddel, som en trofast veninde i Paris fornyer hvert år. Efter 14 år vinder Babette pludselig den store gevinst på 10.000 francs. I fiskerlejet bliver man bestyrtet ved tanken om, at hun måske forlader dem, men Babette beder de to søstre om lov til at tilberede en festmiddag for menigheden på den dag, hvor deres far kunne fejre sin 100-års fødselsdag. De nænner ikke at sige nej til hendes ønske, selv om de frygter Guds vrede over det usømmeligt overdådige måltid, Babette er i færd med at tilberede, og som indebærer, at hun bruger sine 10.000 francs på at importere de mest udsøgte råvarer fra ind- og udland. Dagen oprinder for det festmåltid, der endelig afslører, hvem Babette egentlig er: en stor kunstner! Hun har væ-

ret chef de cuisine på den eksklusive Café Anglais i Paris. Efter 14 lange år, hvor hun har tilberedt klipfisk og øllebrød til de to gudfrygtige søstre, vil hun nu vise, hvad hun duer til! Slutningen er bevægende: Babette kan aldrig vende tilbage til Frankrig; men de to søstre trøster hende: I himlen vil der være enorme køkkener, hvor hun kan udøve sin kunst i al evighed. Ved at dele sin formue med sine danske venner har Babette ændret deres liv: Hun gav dem en sublim oplevelse og en magisk aften, de aldrig glemmer.

Per Nørgård. Selvportræt 1962

Menuen ved Babettes gæstebud:

Skilpaddesuppe; dertil Amontillado

Blinis Demidoff (russiske pandekager med kaviar og flødeskum); dertil Veuve Clicquot 1860

Cailles en sarcophage (indbagte vagtler); hertil rød Bourgogne

Druer, ferskner og figner marineret i hedvin og serveret med Crème sabayonne; hertil Sauterne

Per Nørgårds smukke, lavmælte og eftertænksomme Pastorale for strygetrio optræder to gange i filmen: som ledsagelse til dens højdepunkt, selve festmiddagen, og som afslutning.

Mogens Christensen (f. 1955)

Nordic Summer Ghosts
for violin, cello og klaver (1996)

Mogens Christensen, der er født og opvokset i Aalborg, er uddannet på Det Jyske Musikkonservatorium i Århus med hovedfagene musikteori og musikhistorie og senere komposition med Per Nørgård, Karl Aage Rasmussen og Hans Abrahamsen som lærere. Efter videregående studier hos Ib Nørholm på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium i

København debuterede han som komponist i 1993. Mogens Christensen har undervist på konservatorier og universiteter i Danmark og Norge. I dag er han docent ved Vestjysk Musikkonservatorium i Esbjerg.

Mogens Christensens produktion omfatter mere end 70 kompositioner. Hans tidlige værker er udpræget lyriske og knyttet til tekster af bl.a. Friedrich Hölderlin og Ole Sarvig. Fra og med hans første rent instrumentale komposition, orkesterværket *Zurvan Akarana* 1986, bliver hans musik mere gestisk og dramatisk – bygger nu på det enkelte værks egen materialemæssige logik frem for på digteriske forlæg. Litterære kilder – ofte af mystisk eller fantastisk karakter – spiller dog stadig en rolle. Mogens Christensens internationale gennembrud kom i 1994, hvor værket *Winter Light* for blokfløjte og violin blev højt placeret på UNESCO's *International Rostrum for Composers*. Mogens Christensens mest ambitiøse værk til dato er operaen *Systema Naturae* om den sidste dag i den svenske botaniker Carl von Linnés liv. Operaen, der blev uropført på Den Anden Opera den 5. november 1998, er overført til cd på pladeselskabet PAULA, der også har udgivet Mogens Christensens vokal- og kammermusik på fire cd'er. I årene

1998-2001 var Mogens Christensen huskomponist hos Sjællands Symfoniorkester. Med orkestret gennemførte han en række opsigtsvækkende pædagogiske projekter, hvis hensigt var at stimulere interessen for at lytte, eksperimentere og komponere hos børn og unge.

Om klavertrioen *Nordic Summer Ghosts* fortæller komponisten:

"Idéen til denne klavertrio kom til mig en varm augustdag i et borgtårn i den finske by Tavastehus, hvor Sibelius' blev født – af alle steder. Det var, som om velkendte genfærd, høflige spøgelser og venlige ånder stod i kø og knevrede i munden på hinanden. Det eneste, jeg havde at gøre, var at ta' min blyant og begynde at skrive ned. Sådan tog spøgelsestrioen form – næsten af sig selv."

Anders Nordentoft (f. 1957)

Moment

for klarinet, violin, cello og klaver (1989)

Anders Nordentoft, der er født i Horsens og opvokset på Mors (i Nykøbing), er uddannet på Det Kgl. Danske Musikkonservatorium, først som violinist, siden som

komponist med Ib Nørholm og Hans Abrahamsen som lærere. Han studerede endvidere hos Per Nørgård i Århus. Nordentofts værkrække omfatter hovedsagelig instrumentalmusik. Udgangspunktet er en energisk og direkte musik med rytmisk appel. Han ønsker ikke på forhånd at lægge sig fast på bestemte former og figurer, men lader sig i højere grad lede af den umiddelbare intuition, som dikterer den musikalske bevægelse. På den måde skaber han musik med et sanseligt nærvær, som kommer lytteren i møde. I hans senere værker, f.eks. *Distant Night Ship* (1996) og *Blindheds Dans* (1998) for orkester, er en lyrisk, melodisk tone hørbar. Nordentofts opera *On this Planet*, som er udgivet på pladeselskabet *Dacapo*, havde premiere i 2002.

Om værket *Moment* fra 1989 fortæller komponisten:

"*Moment* er som titlen antyder et relativt kort stykke på cirka 6 minutter.

Titlen hentyder dog nok så meget til særligt vigtige øjeblikke undervejs i forløbet. *Moment* er formet i to dele: Førstedelen består af energiske, skarpe rytmer, som bringes til kulmination (bagved, helt svagt, ligger dog samtidigt et meget

langsomt tempo). Anden del er, som dramatisk kontrast, helt langsom og fjern, og er, i varieret slow-motionagtig form, en gentagelse af førstedelens tonemateriale og forløb.

Man kan sige, at to tidselementer sættes op over for hinanden i *Moment*: en nærværende, hastig "nutid" og en fjern, meditatativ "evigtid"; men først og fremmest er det blot et stykke musik for klarinet, violin, cello og klaver, som kan opleves som man ønsker – ligesom naturen."

Tekst og redaktion:

Jørgen Munk, Aase Odfeldt og Orla Vinther

Fotos: Knud Erik Jensen og Kurt West

Layout og tryk: Trykkeriet Friheden ApS

For støtte til gennemførelse af Thy Masterclass Kammermusikfestival 2005 takkes

Kunststyrelsen
Viborg Amt
Hanstholt Kommune
Sydthy Kommune
Thisted Kommune

Wilhelm Hansen Fonden
Dronning Margrethe og
Prins Henriks Fond
Danmarks Nationalbanks
Jubilæumsfond af 1968
Toyota Fonden
Oticon Fonden
BG Fonden

Thy Masterclass Erhverv,
medlemmer 2004
Cimbria A/S
Coloplast A/S
Danske Bank
Forsikringselskabet Thisted Amt G/S
Grafisk Hus
Landinspektør J. Knudsen, Hurup
Nordea
Nordjysk Tryk ApS
Nordthy Klinik for Fysioterapi
Nordvestjysk Handelsgymnasium
Nordvestjysk Uddannelsescenter
Nykredit
ReaMed
Sparekassen Thy
Thisted Dagblad
Thisted-Fjeritslev Cementvarefabrik A/S
Thisted Gymnasium
Thisted Handels- og Industriforening
Thy Data Center A/S
TICAN a.m.b.a.
Trykkeriet Friheden ApS
Tømmergården Thisted-Hanstholt A/S
Sygeplejeskolen i Viborg Amt, Thisted afd.
Pædagogisk Udd. center

VUC Thy-Mors
WESTAG ApS

Øvrige sponsorer

A/S Thisted Bryghus
Fast Plast A/S
Flensted A/S
Hanstholt Turistbureau
Købmand Hillgaards Feriehusudlejning
Højland Biler I/S
Haaning Automobiler I/S
Fotograf Knud Erik Jensen
Klitmøller Sommerhusudlejning
Mejerigården A/S
Keramiker Torsten Mosumgaard
Sophies Bageri
Sydthy Turistbureau
Morsø Bank
Thisted Bibliotek
Thisted Turistbureau
Vorupør Feriehusudlejning